

Valla tunnustuste avaldamine

Auhind „Aasta tegija“

Auhind „Aasta tegija“ antakse tunnustusena üksikisikule, asutusele, organisatsioonile või ettevõttele, kelle töö, tegevus ja isiklik eeskuju on aasta jooksul silma paistnud erilise tulemuslikkusega ja mõjutanud Kadrina valla arengut.

Auhinna kandidaate võivad esitada era- ja juriidilised isikud ning organisatsioonid ja ühendused hiljemalt **5. detsembriks 2021**. Ettepanekud koos põhjendustega tuleb esitada e-posti aadressile kadrina@kadrina.ee või paber-
kandjal valla kantseleisse.

Rahvahääletusele mineva tublide nimekirja paneb kokku Kadrina Vallameedia Nõukoda koosseisus **Ülle Visnapuu, Liivi Heinla, Triin Toming, Robert Salep ja Rein Sikk**.

Rahvahääletuse tulemused kantakse volikogule ette jaanuari lõpus, misjärel volikogu kinnitab aasta tegija. Igal aastal antakse välja üks auhind „Aasta tegija“. Auhinnaga kaasneb rahaline preemia 1000 eurot.

Elutööpreemia

Elutööpreemia määratakse tunnustusena isikule, kelle aastatepikune tegevus on avalikkuse poolt kõrgelt hinnatud ja kelle kogu elutöö on positiivselt mõjutanud valla arengut.

Kandidaate võivad esitada kõik soovijad hiljemalt **31. detsembriks 2021**. Ettepanekud koos põhjendustega tuleb esitada e-posti aadressile kadrina@kadrina.ee või paber-
kandjal valla kantseleisse.

Elutööpreemia saaja valib komisjon, kuhu kuuluvad Kadrina Vallameedia Nõukoja ja volikogu alatiste komisjonide esindajad. Komisjon esitab elutööpreemia saaja volikogule kinnitamiseks. Igal aastal antakse välja üks elutööpreemia. Elutööpreemiaga kaasneb rahaline preemia 4000 eurot.

Ettepanekud aasta tegija auhinnale ja elutööpreemiale palume esitada ettepanekute vormidele, mis on leitavad Kadrina valla kodulehel www.kadrina.ee/tunnustamine.

Tunnustused antakse üle Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud sündmusel.

2020. aastal pälvis tiitli „Aasta tegija“ **Ahto-Lembit Lehtmets** ning esimese elutööpreemia sai **Tiiu Uusküla**. (KK)

Sipsikus tervitab põnlane Põnn

Saage tuttavaks, tema nimi on Põnn! See on üks vahva põnlane, kelle kodu on Kadrina lasteaed Sipsik sealal. Väikeseid krutskeid täis põnn on rohelise vihmavarju all kenasti hoitud ja kaitstud, niisamuti turvaliselt nagu on hoitud ja kaitstud kõik Sipsiku lasteaias käivad lapsed.

Täname toredat Põnni seinale aitamast **PRTKR**. Mitu päeva tublit tööd ja suurepärane tulemus. Meie oma väikesed põnnid on uue ägeda kaaslaste tulekust eevil ja eriti tore, et nad said eelmisel nädalal tema seinale illumisele kaasa elada.

Täname abi eest **Andres Nukk** ja Kadrina Kommunaal! Taas kord tuleb tõdeda, et kus abi vaja seal Andres olemas. Suur aitäh, oli tore koostöö.

Hommikul lasteaeda tultes, ära unusta meie uuele sõbrale naeratamast ja lehvitamast, terveks päevaks mõnus tuju kindlustatud. Olete oodatud uudistama!

Anu Faermann-Klaus

Põnlane Põnn on tervitamas nii lapsi kui nende vanemad!
Foto: Erakogu

Hulja-Männiku kalmistu välialtar rõõmustab teostajaid ja külastajaid

Hingedeajal mõtleme küllap kõik tavalisest rohkem eel-läinutele ja ka tulevikule. Kultuuripärandi säilitamise ja tutvustamise valdkonnas tegutseva MTÜ Pärandihoidja liikmed austavad koos kogukonna liikmetega samuti eelmiste põlvkondade mälestust. Püüame anda oma panuse tegevustega, mis meid selles valdkonnas kõnetavad ja mis on jõukohased teostada.

2021. aasta prioriteet on olnud juba kolmandat aastat kahe vana kultuuripärandiga kalmistu – Hulja-Männiku Kadrina veerel ja Sipelga Ambla lähisel – vabatahtliku tööga korrastamine. Praktikas tähendab see korduvat võsa eemaldamist, ohtlike puude langetamist, vanade hauatahiste kōdust puhastamist, kevadest sügiseni muru niitmist-trimmerdamist, sügisel lehtede riisumist-äravedu ja uute puuistikute istutamist. Tegevused oleme kooskõlastanud ka maakondlike Muinsuskaitseametitega. Igapäevased koostööpartnerid on mõlema kalmistuga seotud kogudused, nende kõigile esindajatele oleme väga tänulikud koostöö eest. Hulja-Männiku kalmistul on lähiajal tulekul Pärandihoidja 20. talgupäev ja Sipelga kalmistul teostati hiljuti 50. talgupäev. Kuigi Sipelga kalmistu asub Kadrinast eemal Ambla lähedal, on ka sinna maetud mitmete Kadrina kihelkonna põliste perede pereliikmeid. Selle aasta hingedepäeval toimunud talgupäeval tegid taaskord südame soojaks vestlused mitmete haudadele mälestuskünnlaid toonud järeltulijatega. Selliste vestlustega saame sageli koguda ka huvitavat kultuuripärandi väärtusega teavet ja vanu fotosid, mis on väärt talletada. See on

Pärandihoidjal ka teostamisel.

Hulja-Männiku kalmistu sai Eesti taasiseseisvumispäeval toimunud kalmistupühal 20. augustil omanäolise täispuidust välialtari koos mälestuspingiga. Kalmistupüha teenistust läbi viinud EELK Kadrina Katariina koguduse õpetaja **Meelis-Lauri Erikson** õnnistas sisse nii välialtari kui mälestuspingi. Teenistusele oli tulnud 28 inimest, sh Kadrina vallavanem **Kairit Pihlak**: „MTÜ Pärandihoidja tegevus Hulja-Männiku kalmistul väärib sügavat tunnustust. See on hea näide kodanikualgatusel, mis on kõigile näha ja millega minnakse üha rohkem kaasa. Tulemusena on kena ajalooline koht korrastatud ja esile tõstetud kauni välialtari ja mälestuspingiga. MTÜ eestvedaja **Sirje Kuusikuga** on valla olnud väga meeldiv koostöö ja see kindlasti jätkub kodukandi pärandi hoidmisel.“ Kalmistupüha teenistusest võttis osa ka Muinsuskaitseameti Lääne-Virumaa büroost **Kadri Lepik**. Projekt sai teoks tänu Pärandihoidja ja kolme partneri heale koostööle: Kadrina Vallavalitsus, EELK Katariina kogudus ja Muinsuskaitseamet. Kaks esimest partnerit toetasid Pärandihoidjat välialtari projektis ka rahaliselt. Välialtari ideekavand on õpetaja Meelis-Lauri Eriksonilt, välialtari ja mälestuspingi valmistas vabatahtliku töö korras erinevat liiki täispuidust meie oma valla puidutöö meister **Jonas Leego**. Välialtarit ehib 1843. aasta märkega vana peremehetu sepi rist. Pärandihoidja nimel tänan kõiki koostööpartnereid toetava koostöö eest selles projektis. Loodame juba uuel aastal koostööd jätkata. Ideed järgmiseks projektiks Hulja-

EELK Kadrina Katariina koguduse õpetaja Meelis-Lauri Erikson uue välialtari taga palvet lugemas. Foto: Sirje Kuusik

Männiku kalmistul on juba paberil ja ootavad MTÜ Pärandihoidja juhatare ja üldkoosoleku kinnitust.

Pärandihoidja kavandab uuel aastal alustada kultuuripärandiga seotud koolitustega. Koroonapandeemia tõttu teist aastat edasi lükatud koolituse „Suguvõsa uurimine elektroonilistest arhiividest“ loodame teostada 2022. aasta kevadel või sügisel. Ajaloolise puidupitsi valmistamise praktiline koolitus-töötuba väiksele testgrupile on plaanis aga teostada juba eeloleval varakevadel. Huvilistel palume võtta meiega ühendust.

Pärandihoidja soovib tänada paljusid kogukonnas esinijaid, kelle esivanemad

või pereliikmed puhkavad Hulja-Männiku kalmistul. Täname nii saadetud sõnumite, toredate vestluste kui ka sõnades öeldud toetuse eest, aga eriti tõsise tööpanuse eest talgutel. Eriline tänu perekond Vilmsi järeltulijatest viiele mehele 16. oktoobril talgutööl tehtu eest. Nad tulid appi erinevatest Eestimaa paikadest, kõige kaugemalt tulnud talguline oli Viljandist. Suur tänu ka Kadrina vallavanemale Kairit Pihlakule ja **Andres Nukale**, kes on aidanud saavutada kalmistul toimiva prügimajanduse.

Sirje Kuusik
MTÜ Pärandihoidja
juhatare esimees

Kogukondlik tänuavaldus

Orutaguse, Saukse ja Vandu küla elanikud tänavad Kadrina vallavalitsust, kes möödunud suvel täitis meie ammuse unistuse – tolmuva tee. Et tänuavaldus ei jääks vaid ühekordseks sõnakõlksuks, otsustasime ellu viia meie mitme aasta taguse idee: rajada puude allée alates Hulja raudtee ülesõidust kuni esimese teelahkmeni, mis on ca 500 m. Sellel sügisel istutasime allée esimese etapi ehk 45 hariliku pärna püramiidse võraga sorti „Greenspire“, mis on pool alleest. Istutustööd tegime 4.–6. novembril 2021. Põhilise töö tegid ära KiKi MaastikuKujundus OÜ tublid poisid, abiks kohalikud elanikud.

Idee autorid olid **Katrin Proosa** ja **Kuldar Kressa**, kumb enne selle mõtte välja käis, seda enam ei mäleta keegi ja polegi tähtis. Oluline on tänada kõiki inimesi, kes mõttega kaasa tulid ning oma toetusega aitasid idee ellu viia.

Aitäh **Aita** ja **Maido Proosa**, **Aino**, **Lembit** ja **Rauno Kuris**, **Ergo Põdersalu**, **Evelin** ja **Marek Värk**, **Indrek Lauulik**, **Katrin**, **Andres**, **Martin**, **Helen** ja **Nele Proosa**, **Kristo Nupp**, **Lembit**

Priisalu, **Lembit Veskis**, **Laine** ja **Jaan Kressa**, **Merike**, **Kuldar** ja **Kirke-Kleer Kressa**, **Piret Priisalu**, **Peep** ja **Marit Priisalu**, **Marika Mardõkainen**, **Reili Korkma**, **Rene Korkma**, **Rene Sang**, **Tarmo Rätsep**, **Tea** ja **Taivo Tõnurist**, **Toomas Kang**, **Vilma Pleiss** ning perekond **Põdersalu**.

Kui keegi veel soovib meid toetada, siis mõned puud on endiselt saadaval. Rohkem infot saab küsida telefonil 5300 2883.

Kõikide toetajate nimed saavad jäädvustatud allée äärde paigaldatavale infotahvlile.

Orutaguse, Saukse ja Vandu külaelanikud

Foto: Kuldar Kressa

Meie noorte puhas tulevik

Kadrina vallavalitsus sõlmis Politsei- ja Piirivalveametiga Ida prefektuuriga koostöökokkuleppe ennetusprogrammi „Puhast tulevik“ osas. Programmi eesmärgiks on vähendada narkootikumide tarvitamist ja omamist kuni 18-aastaste isikute seas, ennetada uute narkootikumide toimepanemist ning parendada sotsiaalseid oskusi, mis aitavad kaasa alaealiste ja nende perede edukamale sotsiaalsele ja psühholoogilisele toimetulekule ning õiguskultuurile. Ennetusprogrammi sihtgrupiks on üldjuhul esmakordselt narkootikumidega politseisse sattunud Kadrina vallas elavad alaealised. Ennetusprogrammis osalemine on noorele ja perele vabatahtlik. (KK)

Haridusstipendiumid ootavad jagamist

Kadrina valla haridusstipendiumi eesmärk on tunnustada Kadrina valla õpilasi ja üliõpilasi edukas uurimis-, teadus- ja/või praktilises ning loovtöös. Lisaks tunnustada tööde juhendajaid tunnustust leidnud töö kohta.

Haridusstipendiumit on võimalik taotleda Kadrina valla rahvastikuregistrisse kantud:

- 1) õpilasel, kelle töö valmimisest taotluse esitamise hetkel ei ole möödunud rohkem kui kaks aastat;
- 2) üliõpilasel, kelle uurimis- ja/või teadustöö on vallale olulise tähenduse ja/või praktilise väärtusega;
- 3) erandkorras saab taotluse esitada hea õppeedukusega ja Kadrina vallale olulise tähendusega uurimis- ja/või teadustöö teinud Kadrina valla koolis õppiv õpilane, kelle rahvastikuregistrijärge elukoht ei ole Kadrina vald.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb kandidaadil esitada:

- 1) põhjendatud taotlus;
- 2) CV;
- 3) õppeasutuse soovitus;
- 4) taotleja kinnitus valmisolekuks esitleda oma tööd Kadrina Keskkooli Teaduspäeval.

Taotlus esitada hiljemalt **15. jaanuariks 2022** kas digitaallkirjastatult e-postile kadrina@kadrina.ee või posti teel Kadrina Vallavalitsus Rakvere tee 14, Kadrina 45201 Lääne-Viru maakond.

Stipendiumi määrab Kadrina vallavolikogu võttes arvesse hariduskomisjoni ettepanekut. Stipendium(id) antakse üle vabariigi aastapäeval. (KK)

MURUMÄE MÄLUMÄNG

Eelmises lehes ilmunud pildil oli Eesti Vabariigi suursaadik Poolas **Martin Roger**.

Õigesti vastanud oli 9: **Neeme Mangulis, Merle Lauri, Are Kivimäe, Peeter Viira, Urve Stern, Janek Rannala, Ketlin Kütt, Ainu Kirozbek** ja **Urmast Hinno**.

Oktoobriga lõppes ka meie mälumängu järjekordne hooaeg. Hooaja jooksul tuli õigeid vastuseid kokku 48. inimeselt. Edukamad olid 9 õige vastusega **Urmast Hinno, Neeme Mangulis, Peeter Viira** ja **Are Kivimäe**, neile järgnesid 8 õige vastusega **Ainu Kirozbek** ja 7 õige vastusega **Urve Stern**. Nelja edukamat ootavad Kadrina vallamajas auhinnad!

Uue hooaja esimene küsimus

Mis hoone on pildil?

Vastused teatada:

telefonil 502 3846, e-postiga rystom@hotmail.ee, kirjalikult Koidu 21, Kadrina. Viimane päev on detsembrikuu kümnes päev.

Ikka teie, **Risto Murumägi**

Läsna teatri kuum teatrisuvi

Läsna teater ja Läsna-Loobu külakoor tähistasid aastase hilinemisega olulisi tähtpäevi. Kooril oli au tähistada 140. aasta möödumist laulukoori loomisest Läsna. Teatritegevus algas laulukoorist veidi hiljem. Praegune Läsna teater, mida teatakse, tähistas aga oma 20. aastapäeva. Mõlemad kollektiivid on tuntud ja tunnustatud nii kohalike kui ka kaugemate seas.

Sündmus oli sedavõrd rahvarohke planeeritud, et otsustasime Läsna rahvamaja kolida Loobu mõisa aita. Tahtsime meenutada tänutundega endisaegseid laulu ja teatritegijaid, kes panid meie kultuurielule alusmütsi. Materiaalsed võimalused tol ajal puudusid. See-eest oli inimestes tahe ja üksmeel.

Juubelietenduseks sai valitud Eesti kirjandusklassikasse kuuluv August Kitzbergi „Libahunt“. Laulukoor ja Läsna teater tegid suurepärase koostööd. Regilaulud saatsid etendust. Mõttes tagasi minnes tundus õige valik kasutada helindamiseks ainult naturaalselt heli. Linnu ja looma hääledki tegid koorilauljad ise. Suurepärase oli kunstnikutöö **Piret ja Susanna Liisa Mildeberg** maalidest meetrite viisi kaunist dekoratsiooni. Pireti tundlikult valitud ajas- tuses sobivad rekvisiidid ja näitlejate rõivad aitasid ajas

Loobus luusis Läsna libahunt. Foto: Kaisa Nele Hendla

tagasi minna üle 200 aasta.

Me ei mõelnud küll kütü- la ega laternavalgel laval mängida, koguni oli varutud tänapäevased kaunid valgus- lahendused. Esietenduse päeval saime aga kõik šokeeritud, sest just enne etendust algas pikk elektrikatkestus. Järjekordselt oli põhjust imetleda meie külamehi, kes leidsid kiiresti võimaluse generaatori abil lava valgeks teha. Aitäh sulle **Viljar!**

Äpardusi oli veel teisigi. Et vihmaste ilmadega publik ikka kuivaks jääks, oli vaja katusel parandustööd teha.

Katkist katust parandasid näitlejad **Olev Pipenberg** ja **Õnne Kiviperk** ise. Tõstuki- mees **Imre Kaasik** ei pidanud paljaks oma tehnikaga appi tulla ning neid kõrgustesse tõsta.

Etenduste ajal töötas kohvik, kus kõik koogid ja küpsed olid oma inimeste küpsed ja müüdnud. Täname kõiki külainimesi, kes laenasid oma laudu, toole, taburette. Meie eelkäjad oleks meie üle küllap uhked.

Planeeritud kaks etendust said aga rahva tungival soovil seltsiks kolmanda. Etendus oli

sedavõrd menukas, et uuel suvel anname endast kõik, et see uuesti publikuni tuua.

Novembrikuu alguses said teatri- ja lauluinimesed kokku ühisel pidulikul õhtusöögil, kus meenutati lõppenud hooaega ning tehti plaane uueks. Järgmiseks on õppimisele valitud Anton Hansen Tammsaare „Elu ja armastus“.

Loodame, et jälgite meie tegemisi ning olete meid ikka vaatama tulemas!

Ene Pihol

Läsna teatri nimel

Kadrid pisteti taskuhäälingusse

Regivärsiline rahvalaul on Lääne-Virumaal 19.–21. sajandil läbi teinud kogu Eestile iseloomuliku muundumis- protsessi. Regivärsiline rahvalaul taaselustati Lääne-Virumaal alates 20. sajandi II pooles, kui tekkisid tänini maakonnas regilaulu viljelevad ansamblid Lahemaa Rahvamuusikud, Tink-Tingadi ja Kadrina Kadrid. Kõik nad annavad panuse kohaliku kultuuriidentiteedi hoidmisele ja kujundamisele.

„2002. aastal loodud regilauluansambel sai alustuseks tõuke Igor Tõnuristi ettepanekust osaleda **Ingrid Rüütli** raamatu „Ühte käivad meie hääled II. Eesti rahvalaule Kadrina ja Rakvere kihelkonnast“ esitluskontserdil. Kohalikuks eestvedajaks oli **Viive Tuuna**, ansambli juhiks kutsuti **Kadri Mägi** Rakverest.“ Just niimoodi kirjutas ansambli juht Kadri Mägi 14. aastat tagasi. Regilauluansambel Kadrina Kadrid ühendab endas eesti rahvakommetest ning regilaulust huvitatud Kadrina kandi naised. Kuigi naised ei olnud regilauluga varem kokku puutunud, läks õppimine ladusalt ning areng oli märgatav. Lausa nii märgatav, et Kadrina Kadridele ja nende juhile Kadri- le on omistatud kõrgem kategooria autentse folkloori esitamise alal (2004, 2007 ja 2010).

Hakkajad Kadrid on ühiselt käinud laulmas kontsertreisidel ja folkloorifestivalidel, rahvusvahelisel pärimus- pidudel (Baltica), Virumaa

Kadrina Kadrid Jämeda Viru Särl 2008. aastal.

Foto: Avo Seidelberg

rahvakultuuripidudel (Viru Särdel), Viljandi pärimus- muusika festivalidel, erinevates kirikutes. Eesti folkloori on käidud tutvustamas ka Leedus, Rootsis ja Venemaal. 2003. aastal lindistasid Eesti Raadios Maie Orava tantsude kogumiku CD tarvis laul „Kiigele ehtimine“. Viis aastat hiljem anti Tink-Tingadiga välja ühine Virumaa armastuse ja pulmalaulude kogumik. 2015. aastal osaleti Kadrina segakoori laululises etenduses „Ühte käivad meie hääled“.

Aasta pärast veebruaris tähistavad Kadrid oma 20. sünnipäeva. Selle heaks toimumiseks hakkavad naised taas regulaarselt koos käima. „Meie esimene taas- kohtumine oli oktoobrikuus Laulu loovstuudios, kus olid meiega mõned uued liikmed,“

sõnas Viive Tuuna ning lisas, et uued liikmed on igati oodatud. „Me saame kokku iga kuu kolmandal pühapäeval kell 11, Kadrina rahvamajas. Andke liitumissoovist mulle teada telefonil +372 514 5702,“ lisas Tuuna.

Saabuv pidupäev laseb naistel esinemisriided tuuldu- ma võtta ning siis kõikidele silmailuks selga panna. Kadrina kihelkonna rahvariide kõrval kannavad Kadrid ka 19. sajandist pärinevat Simuna ruudulisest linasest komplekti, mille juurde kuulub põll ja pottmüts ning peaehe oub. Võrus eritellimusena spetsiaalselt kududa lastud linane ruuduline kangas, **Silvi Allimani** käe ja juhatusel Tallinnas õmmeldud kostüümid, Tamsalu naise **Virve Pikka** valmistatud pottmütsid ja põlled on Kadrina naiste seas

au sees.

Kadrina Kadridel toimus oktoobrikuus põnev salvestuspäev. Eesti Pärimusmuusika Keskus alustas teist hooaega projektiga „Regilaulu podcast“ ehk maakeelse nimega taskuhäälinguga. Mõnusa pikkusega informatiivne saade pakub kuulajatele ehedas esituses eesti iidseid regilaulu. Kadrid osalevad kahes saates, kus võetakse pulkade haaval lahti **Merike Taza** eestlaulmisel kõlava loo „Kaasa tervitamine“ ning Kadri Mägi eestlaulmisel A. F. J. Knüpfferi kogust pärit loo „Ühtelaulmine“. „Kevade hakul sain kõne **Lauri Õnapuult**, kes pakus Kadrina Kadridele osalemist Pärimusmuusika Aida projektis, salvestades taskuhäälingu tarbeks mõned laulud,“ sõnas Kadri Mägi, kelle jaoks oli pakutud projekt huvitav ja auväärne. „Kahel eelmisel hooajal on (ees)lauljateks olnud väga tuntud muusikud näiteks Jaak Johanson, Mari Kalkun. Ka naised võtsid võimaluse rõõmuga vastu ja nii me end Eesti Raadios mikrofonide tagant leidsimegi. Saime väärt nõuandeid Eesti Rahvaluule Arhiivi helikogude haldaja **Janika Orase** käest, kes kuulas meie eelne-vaid salvestusi ja jagas tähelepanekuid, kuidas virukeelne regilaul kohalikke eripärasid arvesse võttes veelgi mõnu-samalt kõlaks,“ lisas Mägi. Kadrina Kadride jaoks on taskuhäälingus osalemine suur tunnustus ja võimalus olla osake kaasaegse pärimusmuusika ajaloost. (KK)

Kadrina paisjärve uuringutest

Kadrina Vallavalitsuse tellimisel teostas Maves OÜ 2021. aasta suvel Kadrina paisjärve uuringuid, mille eesmärgiks oli uurida paisjärve seisundi parandamise võimalusi, mis võimaldaksid parandada Loobu jões kalade kudemisvõimalusi ja vähendada järve kinni kasvamist. Loobu jõgi, millel asub ka Kadrina paisjärv, kuulub lõhe, jõe- ja meriforelli ning harjuse kudemis- ja elupaigaks olevate veekogude nimistusse, millel on vastavalt looduskaitseaduse § 51 lg keelatud muuhulgas ka veekogu loodusliku sängi ja hüdroloogilise režiimi muutmise. Nimetatud tegevus on lubatud vaid juhul, kui sellega parandatakse kalade kudemisvõimalusi. Kui veekogu süvendamisel ei piirduta paisjärve kogunenud sette eemaldamisega, on tegemist veekogu loodusliku sängi muutmise.

Uuringute käigus teostati paisjärve geoloogiline uuring, settepaksuse mõõtmine, anti hinnang kavandatavate tööde mõjust keskkonnale, hüdrogeoloogilisele režiimile, vee elustikule, mõju kalapääsule ning veetasemele.

Püstitatud eesmärgi saavutamiseks käsitleti uuringute käigus 3 varianti:

- Kadrina paisjärve pindala vähendamine (variandid 1 ja 2), mille tulemusena eraldatakse järve kirdeosa tammiga ja tekib 3,8 ha suurune ala, mis jääb ujumisalaks. Ujumisala süvendatakse 2,7m sügavuseks kuni moreenini. Ujumisalast lõuna poole, olemasolevate saarte vahele rajatakse märgala, mis tõstaks looduslikku mitmekesisust (nt pesitsuspaigad

veelindudele nagu luiged jm). Märgala täidetakse ujumisalalt välja pumbatava süvenduspinnasega, milleks on järvelubi. Tammi, olemasolevate saarte ja järve läänekalda vahele jääb Loobu jõgi, mis puhastatakse settest. Setet ei tõsteta välja vaid lükatakse kallastesse, tekitades jõe lookeid.

- Kadrina paisjärve süvendamine (variant 3) kogu ulatuses 2,5 m sügavuseni. Süvendatud pinnas tuleks järvest välja tõsta ja leida sette laotamiseks ca 4 ha suurune maa-ala (näiteks järvest põhjas asuva metsatuka alale), kus süvenduspinnasest tekib 4 m kõrgune kuhi.

Lisaks kaaluti Võduvere-Jõetaguse teest ülesvoolu jäävate Loobu jõe harude korrastamist (joonis 6), mis oleks kalastikule soodsam. Eesmärk on vähendada läbivoolu paremharu truubist, et vooluhulk koonduks ühte harusse. Selleks tuleks rajada paremharusse kividest ülevool ning vahetult enne ülevoolu taastatakse ühenduskanal (endine jõesäng) vasakharuga.

See tegevus ei ole vältimatult vajalik paisjärves tegevuste elluviimiseks, kuid suhteliselt väikese töömahuga ja soodsa efektiga kalastikule.

Kadrina paisjärvel teostatud uuringute tutvustamise veebiseminaar on järelvaadatav Kadrin valla kodulehelt www.kadrina.ee. (KK)

Hoidkem teeääred võsast puhtad!

Head erateede omanikud! Kadrina vald soovib talvel tagada valla elanikele juurdepääsu oma kodule, kus nad püsivalt elavad.

Suurimaks probleemiks lumetõrjel on võssa kasvanud teeääred. Tee kohale ulatuv võsa ja oksad võivad lõhkuda traktori peeglid, tuled jm. Samuti puudub tihti ruum, kuhu saaks lund lükata või koht, kus traktor saaks ringi keerata.

Erattee omanikul tuleb hoolitseda selle eest, et kõik eeldused tasuta lumetõrje teenuse saamiseks oleks tagatud. Hooldatud teeääri ei ole vaja ainult lume lükkamiseks, vaid ka vajadusel suurte operatiivsõidukite probleemideta sündmuskohale

saamiseks, päästmaks loodust või inimeste vara. Samuti tuleb tagada juurdepääs prügiveoautole.

Tingimused ja nõuded erateele:

- tee ääred on takistustest puhastatud ja tee servades olevad ilupõõsad, puuistikud, truubiotsad, kivid jm on märgistatud viisil, mis tagab nende nähtavuse pimedal ajal ja lumekihi paksusest hoolimata. Tähistuseks on soovituslik kasutada vähemalt 1,5 meetri kõrguseid puidust, otsast helkurribaga teibaid;
- tee kohalt on eemaldatud puude oksad minimaalselt 4 meetri kõrguselt ja tee servast 1 meetri laiuselt;

KULTUURIKALENDER

Laupäeval, 11. detsembril kell 10

Neeruti Seltsi tänavaretk mööda Pargi tänavat.

Kavas tutvumine tänava ajalooa. Algas kell 10 laululava juures. Tule ise ja kutsu ka sõbrad kaasa.

Kadrina EPT golfaritel võistluste rohke sügis

Kadrina EPT ehk Eriti Pole Treeninud golfimängijad on korraldanud ja osalenud sel sügisel mitmel võistlusel.

Kadrina EPT lahtised meistrivõistlused toimusid juba neljandat aastat, sel aastal toimus võistlus taas Rae golfiväljakul Harjumaal. EPT võistlusklassi parimad olid **Venno Jaakma**, **Alar Palmar** ja **Siim Valdlo**. Võistlusel osales kokku 48 mängijat.

Legendaarne lähimängu võistlus Ojasaare Pitch&Putt toimus 9. oktoobril, sealt noppisid EPT golfarid kõrgeid kohti. Eliit võistlusklassi esikoht **Siim Valdlo**, harrastajate klassi esikoht **Marek Tank** ning kolmas koht **Kaarel Einpalu**. Võistlust korraldas Ojasaare golfiklubi ning kokku osales 38 mängijat.

Läbi aastate traditsiooniliseks saanud EPT hooaja lõpuvõistlus toimus 30. oktoobril Ojasaare golfiväljakul. Võistlusel osales 28 mängijat erinevatest klubidest. Meeste esikolmik **Taavi Viirpalu**, **Raido Palmar**, **Venno Jaakma**. Naiste esikolmik **Viivika Nõmberg**, **Siiri Haller**, **Merle Aun**. Meeseeeniorite esikolmik **Veljo Haube**, **Lembit Veelmaa**, **Vitali Dimitijev**. Võistluse lõpus toimunud erivõistluste pikim avalöök ja lähim lipule löök parimad: lähim lipule **Raido Palmar** ja **Siiri Haller**. Pikim avalöök **Taavi Viirpalu** 227 meetrit ja **Viivika Nõmberg** 177 meetrit.

MTÜ Kadrina EPT üritusi toetab Kadrina Vallavalitsus. EPT tegemistest saab täpsemalt lugeda kodulehelt www.kadrinaept.ee. Täname kõiki võistlustel osalejaid ja toetajaid, kohtume juba uuel hooajal!

MTÜ Kadrina EPT

- tee kõrval on koht, kuhu lund lükata ning
- tee laius võimaldab lumetõrjetehnika liikumist ja lume lükkamist.

Töövõtjal on lepinguline õigus loobuda eratee hooldusest kui eratee ei vasta eelpool nimetatud tingimustele. Mõistvale suhtumisele lootes!

Aarne Laas

abivallavanem

Tõhususdooside faktileht

Uuringud on näidanud, et aja jooksul nii vaktsineerimise kui läbipõdemise teel saadud immuunsus nõrgeneb, eakatel rohkem ja kiiremini kui alla 65-aastastel. Tõhususdoos on eriti vajalik vanemaealistele, samuti tervishoiu-, sotsiaal- ja haridustöötajatele, kellel on oma töö tõttu suurem risk nakatuda. Vajadusel võivad tõhususdoosi saada ka teised üle 18-aastased. Tõhususdoosi jaoks peab olema täisvaktsineerimisest möödas pool aastat, Jansseni või AstraZeneca vaktsiinidega vaktsineeritutel viis kuud.

Kui oled üle 65-aastane:

Võta palun ühendust oma perearstiga. Tõhususdoosiga vaktsineerimine toimub eeskätt just perearsti juures. Kui on plaanis perearsti juures teha ka tasuta gripivaktsiin ja sulle nii sobib, tasub mõlemad vaktsiinid teha samal päeval.

65+ elanikke vaktsineeritakse soovi korral ka teistes piirkondlikes vaktsineerimiskohtades. Palun broneeri aeg lähima vaktsineerija juurde telefoni teel või digiregistratuuris.

Kui oled tervishoiu-, sotsiaal- või haridustöötaja:

Koolitöötajate vaktsineerimist korraldab kooliõde, kes vaktsineerib ise või suunab lähima vaktsineerija juurde. Võta ühendust oma kooliõdega, kes annab edasised juhtnöörid.

Sotsiaalvaldkonna töötajad pöörduvad üldjuhul lähima vaktsineerija juurde. Hooldekodudes vaktsineerivad hooldekodu õendusteenuse osutajad.

Tervishoiutöötaja pöördub vaktsineerimiseks oma tööandja poole, kes anna edasised juhtnöörid.

Tõhususdoosi on võimalik saada ka kõigis eelregistreerimiseta vaktsineerimispunktides.

MIS ON TÕHUSTUSDOOS JA KELLELE:

- COVID-19 vaktsiini tõhususdoos on kolmas kaitsest, mis

on eriti vajalik üle 65-aastastele, kui vaktsineerimiskuurist on möödas vähemalt 6 kuud (Jansseni või AstraZeneca vaktsiinidega 5 kuud).

- Omavalitsus võivad tõhususdoosi saada ka kõik alla 65-aastased täiskasvanud kuue kuu möödumisel täisvaktsineerimisest mRNA vaktsiinidega (Pfizer/BioNTechi vaktsiini Comirnaty või Moderna vaktsiini Spikevax) või viie kuu möödumisel täisvaktsineerimisest Jansseni või AstraZeneca vaktsiinidega.
- Praegu puuduvad andmed, et tõhususdoosi vajaksid COVID-19 haiguse läbipõdenud, kes on vähemalt ühe doosiga vaktsineeritud või korduvalt nakatunud.
- Immuunpuudulikkusega ja COVID-19 haiguse läbipõdenud patsiendid peaksid tõhususdoosi vajalikkuse osas nõu pidama oma immunoloogiga.

WAKTSIIN JA KORRALDUSLIK INFO:

- Tõhususdoosideks kasutatakse Pfizer/BioNTechi vaktsiini Comirnaty või Moderna vaktsiini Spikevax sõltumata sellest, millise Eestis kasutatava vaktsiiniga on esmane vaktsineerimiskuur läbitud.
- Viimase vaktsineerimise teostamise aja saab vajadusel üle kontrollida digitaalselt EL vaktsineerimistõendilt, Patsiendiportaali immuniseerimispassist või kollasest vaktsineerimispassist.
- Vaktsineerimisjärgsed reaktsioonid on sarnased 2. doosi järgsete reaktsioonidega. Enamus neist on lokaalsed kõrvalnähud, oma olemuselt kerged ja mööduvad mõne päevaga. Praeguste andmete alusel on nende sagedus olnud veidi suurem kui teise doosi järgselt.
- Tõhususdoosi saab perearsti juurest või lähimast vaktsineerimispunktist. Info nende kohta leiab <https://vaktsineeri.ee/covid-19/lahen-vaktsineerima/>

Tõhususdoos ja tõend

- Pärast kolmanda süsti saamist tuleb Patsiendiportaali (www.digilugu.ee) sisse logida ja endale uus vaktsineerimistõend luua ning see sealt nutiseadmesse uuesti alla laadida või paberile välja trükkida.
- Kui tõhususdoosi korral on tegemist teise vaktsiinidoosiga – näiteks inimestel, kes said esimese doosina Janssenit või on pärast COVIDi läbipõdemist vaktsineeritud ühe doosiga kahedoosilisest vaktsiinist – tasub uus tõend luua Pfizer/BioNTechi Comirnaty vaktsiini saanutel 7 päeva ja Moderna Spikevax vaktsiini saanutel 14 päeva pärast tõhususdoosi saamist. Senikaua saab kultuuriüritustest ja muudest kontrollitud tegevustest osavõtmiseks kasutada oma vana COVID tõendit.

Kuidas saada hakkama täiskasvanu hooldamisega kodus?

Inimese elu võib ühel päeval jõuda punkti, kus ta enam iseseisvalt hakkama ei saa, olgu põhjuseks vanus, haigus või õnnetuse tagajärg. Lähedase hooldamisega kodus käib tihti kaasas mure, kuidas saada hakkama keeruliste hügieenitoimingute, lamatiste vältimise või voodihaige toitmisega.

Invaru juhtivterapeut Kadri Lemberg. Foto: Invaru

Liikumisvõime langus või kaotus on alati traagiline sündmus nii inimesele endale kui ka tema lähedastele, tõdeb abivahendikeskuse Invaru juhtivterapeut **Kadri Lemberg**. “Olu-line on küsida abi, mitte püüda üksi kõigi keeruliste toimingute ja valikutega hakkama saada. Tänapäeval on olemas ka spetsiaalsed abivahendid, mis igapäevaelu toetavad ja tänu riiklikele toetustele ei tähenda abivahend tingimata ka suurt väljaminekut,” julgustab ta.

Õiged töövõtted säästavad hoolitsejat

Liikumisraskusega inimese eest hoolitsemisel tuleb palju kasutada füüsilist jõudu. „Kindlasti peab inimene, kes hakkab abivajaja eest hoolitsema, tundma õigeid töövõtteid, muidu võib ta endale liiga teha,” hoiatab Lemberg.

„Voodihaige keeramiseks tema hooldamise ajal, või tema asendi korrigeerimiseks, saab

kasutada libistamiskindaid,” toob ta näite lihtsamast abivahendist. „Libikinnaste välimine pind on libe ja sobib hästi voodis ning ratastoolis näiteks vaagna ja õlavöötme asendi korrigeerimiseks,” selgitab juhtivterapeut. Voodihaiget saab liigutada ka libedast materjalist libistamislina abil, mis aitab vähendada hõõrdumist. „Libilina kasutatakse inimese liigutamiseks ühelt aluselt teisele, voodis asendi muutmiseks või nihutamiseks ning istuma aitamiseks,” kirjeldab Lemberg.

Inimese aitamiseks voodist ratastooli, duši- või potitooli või ka ratastoolist autosse saab võtta abiks libistamislaua. „Selle vahendiga saab istuva asendis inimene iseseisvalt või hooldaja abiga libistada abivajajat ühelt pinnalt teisele ehk siirduda külje suunas,” selgitab terapeut. “Abistaja koormuse vähendamiseks on olemas ka spetsiaalsed kodus kasutamiseks mõeldud kompaktsed tõstukid koos linguga. Need on ratastel elektrilised tõsteseadmed, mille abil saab tõsta voodihaiget voodist, toolist, põrandalt või vannist. Vajadusel saab kasutada tõstukit ka haige transportimiseks eri tubade vahel.”

Kodu ja sisustus vajadustele vastavaks

Kui abivajaja veedab enamuse päevast voodis, aitab igapäevatoiminguid lihtsustada funktsionaalvoodi, kus abivajaja saab ka ise mugavalt enda asendit muuta. “Voodihaige puhul on väga oluline roll madratsil ja mõistlik oleks mõelda lamatise vältiva madratsi peale. Ainult madrats siiski lamatise ära ei hoiaks ja seepärast on vaja abivajaja asendit pidevalt muuta,” märkis Lemberg. Voodis lamava inimese abistamisel on oluline, et aitaja pääseks igast küljest ligi. Samuti peab silmas pidama, et voodi vajab elektrit ning elektripistik peab asuma voodi lähedal.

Abivajaja ning hooldaja elu teevad oluliselt

lihtsamaks ka spetsiaalsed hooldusvahendid. “Näiteks kui lähedast on olenevalt keskkonnast või tema füüsiliste piirangute tõttu vee ja seebiga keeruline pesta, siis alternatiiviks on spetsiaalne pesuvaht, kindad ja juustepesumüts,” kirjeldas juhtivterapeut veeta pesemise võimalust. “Hea variant on ka spetsiaalne otsikuga dušikott, kuhu käib vesi sisse ja mille saab voodi külge kinnitada. Kui kasutada juurde veel ka kaela taha seatavat täispuhutavat peapesuvanni, saab abivajaja juukseid pesta nii, et teda ei pea magamis- asemelt mujale liigutama.”

Kui lähedane vajab koduhooldust, on Kadri Lembergi sõnul mõistlik ka tema eluruumid üle vaadata - kas oleks vaja laiendada ukseavasid ja eemalda lävepakud, et tõstuk või ratastool läbi mahuks. Kas WC-s oleks abi kõrgendusega potitoolist? Kas vajalikes kohtades on olemas käsipuud, mille abil saab püsti tõusta ja istuda?

Otsi abi

Kui lähedane inimene jääb koduhooldusele, kaasneb sellega paratamatult rahaline kulu, kuid tänu riiklikule toetusele ei pruugi väljaminekud olla tingimata suured. Lemberg selgitab, et näiteks funktsionaalvoodit või ratastooli ei pea välja ostma, kuna abivahendikeskused pakuvad türiteenust, mis on perele kindlasti jõukohasem. Lisaks on nii vanaduspensionäridel kui ka määratud puude ja vähenenud töövõimega inimestel võimalik saada abivahendite ostmisel ja tüürimisel riiklikku soodustust. “Abivahendite määrase alusel kompenseerib riik olenevalt abivahendist 40-90% abivahendi piirhinnast,” lisab juhtivterapeut. Kindlasti tasub uurida ka seda, milliseid teenuseid ja toetusi saab pakkuda omavalitsus.

SISUTURUNDUS

Palju õnne!

Juubilarid

Novembris

JUTA KIVIMETS	92
HELJU PÄRN	92
SIRJE AARNA	91
LINDA PUSTAK	90
ENNO ANNI	85
HELLA KÜBAR	80
MARE SOOSALU	80
ENE KALDAMAA	75
TOOMAS LOKK	75
VALTER LEIARU	75
HEILI STERN	70
JAAN ALLMÄE	70
IRINA TOMENTŠUK	70
LEA ROHELSAAR	70
HEILI PRJADTŠENKO	70
RAIVO MÄGI	65
RAELI PIRJO	65
AGO TINT	65
KATRIN KADAKAS	65
ESTER MÖLDER	60
ENE TEDRE	60

Oktoobris registreeritud lapsed

OTTO HEINRICH VILLMANN
JASPER TIIGIVEE
MIRTE TINGAS
CRISSI ROOSIMÄGI

1. novembri seisuga on Kadrina valla elanike arv 4792.

NB! Kes ei soovi, et teda õnnitletakse vallalehes, palun sellest teada anda telefonil 322 5631.

OÜ ETEST PR **ostab metsa-** ja **põllumaad**. Kontakt 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

Ostan igas seisukorras **sõidukeid, kaubikuid ja maastureid**. 5309 2650

Ostan Tarbeklaasi **vaase** ja **karahvine**, Norma **mänguauto, rongi, trammi** ja 1970–90 a. СССР 1/43 **mudeleid**. 529 1288

Mälestame

EEDA PIISKOPPEL
25.06.1937–17.10.2021

KALINA NEGRYA
03.01.1956–20.10.2021

TANEL TOMINGAS
08.02.1983–26.10.2021

ZINAIDA VALLIMÄGI
17.01.1930–29.10.2021

REIN AAS
23.09.1940–30.10.2021

TOIVO MAINE
06.10.1941–04.11.2021

TEHNOÜLEVAATUSKESKUS.EE

Väljavahi tee 5, Tõrremäe (Põhjakeskuse kõrval)

Sõiduauto
25.-

**TULE ÕPI
TEHNOÜLEVAATAJAKS**

KUI AUTOD JA TEHNIKA ON SINU HUVI,
TULE TÖÖLE TEHNOÜLEVAATAJAKSI!

ÕPETAME KOHAPEAL VÄLJA.

9027811 EKK

WWW.TEHNÜLEVAATUSKESKUS.EE

Ostame kasvavat
metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid

Kinnistud võivad
olla tehtud
raietega või
asetseada
piiranguvööndis.

info@metsakeskus.ee
Tel: 5611 1900

Südamlikud soovid vallalehte

Head kadrinlased, sõbrad lähedal ja kaugel, tublid ühendused, firmad, asutused!
Kui teil on hingel kena jõulusoov või aastavahetuse tervitus, mida soovite jagada, siis pange see juba täna teeale e-postile lisete.laisaar@kadrina.ee.
Kenad soovid võib vallamajja tuua või saata ka paberil.
Soove oodatakse kuni 10. detsembrini. **(KK)**

Täna kõiki oma
valijaid!

Gert Kaso

Täna kõiki oma
valijaid usalduse eest!

Alto Laaniste

Korstnapühkija
5560 4046

Ostan värvilisi
lillevaase.
Hind kuni
100 €/tk.
5677 0569